

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0824U001042

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-02-2024

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Юань Сінь ...

2. Xin Yuan

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9362-0908

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 025

Назва наукової спеціальності: Музичне мистецтво

Галузь / галузі знань: культура і мистецтво

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії за спеціальністю 025 - Музичне мистецтво

Дата захисту: 01-03-2024

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): 4814

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 18.41

Тема дисертації:

1. Жіночі образи в операх Г. Генделя: сучасний досвід прочитання традиції
2. Female images in the operas by G. Handel: the modern experience of reading the tradition

Реферат:

1. Дисертацію присвячено вивченню типології жіночих образів в оперній творчості Г.Ф.Генделя через драматургічний та гендерний аналіз. Окремий аспект – феномен травесті (travestire). Висвітлено дві основні проблеми: перша – формування в операх Г.Ф.Генделя драматургічно значущих і багатих на різні афекти жіночих образів; друга – існування традиції travestire, приклади якої в операх німецького композитора актуалізуються у сучасному просторі їхньої інтерпретації. Мета дослідження – виявити принципи виконання жіночих партій в операх Г.Ф. Генделя у варіантах традиції, які склались на сучасному етапі музичного мистецтва, в аспекті інтерпретації усталених гендерних типів. Серед завдань – узагальнення принципів барокового вокального виконавства, формулювання засад гендерно-інтерпретативного аналізу та застосування його позицій до виконавських версій; аналіз композиторських драматургічних рішень, що впливають на розвиток характеру героїнь; типологізація інтерпретацій жіночих образів обраних опер

Г.Ф.Генделя та чоловічих партій, які у практиці можуть виконуватися жінками. Матеріалом дослідження є нотний текст опер «Роделінда», «Альцина», «Альміра», «Агриппіна», «Рінальдо», «Аріодант», «Родріго», «Ксеркс», а також виконавські версії Сари Коннолі, Анни-Софі Оттер, Весселини Касарової, Лорен Вудс, Рене Флемінг, Патріції Петтібон, Мерилін Хорн Мансерат Кабальє Джойс ДіДонато, Чечілії Бартолі, Соні Йончевої, Денієли Деніелс, Андреаса Шолля, Денієла Тейлора, Ієстін Девіс, Філіпа Жаруськи. Методологія спирається на фундаментальні дослідження О. Оганезової-Григоренко, порівняльну інтерпретологію (Л. Шаповалова, Чжоу Чжівей), ідеї когнітивно-інтерпретативного аналізу (Ю. Ніколаєвська) та гендерної теорії вокального виконавства (В. Гіголаєва-Юрченко). Наукова новизна отриманих результатів полягає у застосуванні інтерпретологічного підходу до вивчення опер Г.Ф.Генделя і пов'язана з розробкою низки визначень, порівняльним аналізом композиторської та виконавської інтерпретацій жіночих партій в операх Г.Ф. Генделя, аналізом явища травесті в сучасному оперному театрі та розробці інтерпретативно-гендерного типу аналізу, який в аспекті дослідження барокової музики призвів до відкриттів історико-типологічного та аналітичного характеру. Зокрема, поряд з поняттям *travestire* (усталеним, під яким розуміється виконання жінками серйозних чоловічих ролей) запропоновано поняття *vocal travestire* («вокальне маскування») – для класифікації ампуа сучасного контртенора, як нову авторську вокально-сценічну характеристику його ампуа (за критерієм розбіжності/невідповідності статі співака з гендерним типом його голосу). Таким чином, під ампуа *travestire* слід розуміти зовнішній план гендерно-театральної підміни (жінка грає чоловіка, чоловік грає жінку), а під *vocal travestire* – внутрішній план гендерно-вокальної підміни. Структура дисертації двочастинна. У Розділі 1 («Традиції вокального виконавства епохи бароко: критерії та сучасна практика» основними завданнями є показати основу традиції вокального виконавства епохи бароко (підрозділи 1.1 «Етапи формування співочих голосів», 1.5 «Стратегії роботи виконавця з бароковим текстом»), жанрово-стильові та інтерпретаційні засади барокового мистецтва (підрозділ 1.4.), сценічні ампуа. Окремо висвітлено аспекти історичних витоків та гендерних метаморфоз ампуа *travestire* (в європейській та китайській традиції) та обґрунтовано специфіку гендерно-інтерпретативного аналізу вокальної музики через 4 параметри: основний афект, тембр-ампуа, гендерний тип та його інтерпретація в сучасній виконавській практиці. Розділ 2 «Ампуа-характер-жіночий образ у виконавській драматургії опер Г.Ф.Генделя: гендерний підхід» присвячено аналізу декількох жіночих персонажів (Роделінда, Арміда, Альцина, Альмірена, Гіневра, Далінда, Агриппіна). Приділено увагу амбівалентності персонажів опер Г.Ф.Генделя у сучасному дискурсі – жіночих *travestire* та чоловічих *vocal travestire*: арія Рінальдо «*Cara Sposa*» представлена у *vocal travestire* версіях контртенорів Девіда Деніелса, Філіппа, Андреаса Шолля, Ієстіна Девіса; у *travestire* версії – меццо-сопрано Делфіни Галоу; арія «*Ombra mai fù*» Ксеркса – у виконанні баритона Б. Терфела, тенора Ф. Кореллі, меццо-сопрано Ч. Бартолі, контртенора Фр. Фаджолі, контртенора Д. Тейлора. Окремо у пункті 2.5.1 пропонується аналіз інтерпретацій партії Аріоданта з однойменної опери Г.Ф.Генделя через позиції традиції травесті та їхніх втілень в межах сучасного театру (пункт 2.5.2). При цьому гендерно-інтерпретативна модель представлена як когнітивна структура. У Висновках підкреслено, що типологія жіночих образів з опер Г.Ф.Генделя в цілому підкоряється законам опери-серія, але наведені приклади демонструють драматургічне чуття композитора, що дозволило йому навіть в межах типових сюжетів здійснити суттєве оновлення. За результатами гендерно-виконавського аналізу встановлено, що фемінні, маскуліні, андрогінні особливості виконання реалізуються шляхом гендерно-виконавської драматургії.

2. The dissertation is devoted to the study of the typology of female images in the opera creativity of G.F. Handel through dramaturgical and gender analysis. A separate aspect is the phenomenon of *travestire*. The purpose of the research is to reveal the principles of performing female roles in the operas of G.F. Handel in the variants of the tradition that developed at the modern stage of musical art, in the aspect of interpreting the established gender types. Among the tasks there are the generalization of the principles of baroque vocal performance, the formulation of the principles of gender-interpretative analysis and the application of its positions to performance versions; the analysis of the composer's dramaturgical decisions affecting the character development of the heroines; the typology of interpretations of female characters in the selected operas by G.F. Handel and male parts that can be performed by women in practice. The material of the research is the musical text of the operas

"Rodelinda", "Alcina", "Almira", "Agrippina", "Rinaldo", "Ariodante", "Rodrigo", "Xerxes", as well as the performing versions. The methodology is based on fundamental studies of O. Oganezova-Grygorenko, the comparative interpretology (L. Shapovalova, Zhou Zhiwei), ideas of cognitive-interpretative analysis (Y. Nikolaievska) and the gender theory of vocal performance (V. Gigolayeva-Yurchenko). The scientific novelty of the obtained results lies in the application of an interpretological approach to the study of G.F. Handel's operas and is connected with the development of a number of definitions, a comparative analysis of the compositional and performing interpretations of female parts in the operas by G.F. Handel, the analysis of the phenomenon of travestire in the modern opera theatre and the development of an interpretative-gender type of analysis, which in the aspect of the study of baroque music led to discoveries of a historical, typological and analytical nature. In particular, along with the concept of travestire (established, which is understood as the performance of serious male roles by women), the concept of vocal travestire ("vocal masking") is proposed – to classify the role of a modern countertenor, as a new author's vocal and stage characteristic of his/her role (according to the criterion of discrepancy/inconsistency of the gender of the singer with the gender type of his/her voice). Thus, the role of travestire should be understood as an external plan of gender-theatrical substitution (a woman plays a man, a man plays a woman), and a vocal travestire should be understood as an internal plan of the gender-vocal substitution. The structure of the dissertation is three-part. In Section 1, the main tasks are to show the basis of the tradition of vocal performance of the Baroque era, strategies of the performer's work with baroque text, genre and style basics of baroque art, stage roles. Aspects of the historical origins and gender metamorphosis of the role of travestire (in the European and Chinese tradition) are separately covered and we substantiated the specifics of the gender-interpretative analysis of vocal music. through 4 parameters: the main affect, timbre-role, gender type and its interpretation in the modern performing practice. Section 2 "Role-character-female image in the performing dramaturgy of G.F. Handel's operas: a gender approach" is devoted to the analysis of several female characters (Rodelinda, Armida, Alcina, Almirena, Guinevere, Dalinda, Agrippina). Attention is paid to the ambivalence of the characters of G.F. Handel's operas in the modern discourse – female travestire and male vocal travestire: Rinaldo's aria "Cara Sposa" is presented in vocal travestire versions by the countertenors David Daniels, Philipp, Andreas Scholl, Iestin Davis; in the travestire version – the mezzo-soprano Delfina Galou; the aria "Ombra mai fù" by Xerxes – performed by the baritone Brian Terfel, the tenor F. Corelli, the mezzo-soprano Cecilia Bartoli, the countertenor Franco Fagioli, and the countertenor Daniel Taylor. Separately in subsection 2.5.1 an analysis of the interpretations of Ariodante's part from G.F. Handel's opera of the same name is offered through the positions of the travestire tradition and their incarnations within the modern theatre (subsection 2.5.2). At the same time, the gender-interpretative model is presented as a cognitive structure. In the Conclusions, it is emphasized that the typology of female images from G.F. Handel's operas as a whole obeys the laws of opera-seria, but the given examples demonstrate the composer's brilliant dramaturgical sense, which allowed him even within the limits of typical plots to implement significant renewal. According to the results of the gender-performing analysis, it has been defined that feminine, masculine, androgynous features of performance are realized through gender-performing dramaturgy.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Yuan Xin. The specificity of the interpretation of Rodelinda's part from G. Handel's opera «Rodelinda»: interpretological approach. Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXIV / Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського. Харків : ХНУМ, 2021. С. 90–110.
- Юань Сінь. Традиція travestire в операх Г. Ф. Генделя в аспекті гендерного підходу (на прикладі інтерпретації партії Аріоданта). Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти. 2022. Вип. 65. С. 99–117
- Юань Сінь. Жіночі образи в операх Г. Ф. Генделя: гендерні типи та їхні трансформації. Аспекти історичного музикознавства: зб. наук. ст. Вип. XXIX. Харків. нац. ун-т мистецтв імені І. П. Котляревського; ред.-упоряд.: М. С. Чернявська, Ю. В. Ніколаєвська, О. В. Васільєва. Харків, ХНУМ, 2022. С. 160–183.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ніколаєвська Юлія Вікторівна
2. Yuliya Nikolaievskaya

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-7256-4214

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Гіголаєва-Юрченко Вікторія Олександрівна
2. Viktoriya Gigolayeva-Yurchenko

Кваліфікація: к.мист., 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8137-487X

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківська державна академія культури

Код за ЄДРПОУ: 30036001

Місцезнаходження: Бурсацький узвіз, 4, Харків, Харківський р-н., 61057, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Муравська Ольга Вікторівна

2. Olha Muravska

Кваліфікація: д. мист., професор, 26.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-0281-7503

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеська національна музична академія імені А.В.

Нежданової

Код за ЄДРПОУ: 02214254

Місцезнаходження: вул. Новосельського, 63, Одеса, 65023, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Драч Ірина Степанівна

2. Iryna Drach

Кваліфікація: д. мист., професор, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-2089-9570

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П.

Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Цурканенко Ірина Володимирівна
2. Iryna Tsurkanenko

Кваліфікація: к. мист., доцент, 17.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5095-5468

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Харківський національний університет мистецтв імені І.П. Котляревського

Код за ЄДРПОУ: 02214350

Місцезнаходження: площа Конституції 11/13, Харків, Харківський р-н., 61003, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство культури України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гребенюк Наталія Євгенівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гребенюк Наталія Євгенівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Поліна Кордовська

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна